

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 472/2015-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. novembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou Mgr. Zlatou Hunčagovou, Radlinského 1709/28, Dolný Kubín, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9 Co 466/2015 z 30. júla 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. októbra 2015 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) sp. zn. 9 Co 466/2015 z 30. júla 2015 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka v právnom postavení žalobkyne v konaní vedenom na Okresnom súde Námestovo (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 9 C 82/2013 a následne v rámci odvolacieho konania na krajskom súde pod sp. zn. 9 Co 466/2015 žalobou doručenou okresnému súdu 29. mája 2013 iniciovala súdne konanie o vylúčenie vecí z exekúcie.

Sťažovateľka ďalej uvádza: „... prvostupňový súd rozsudkom č. k. 9 C 82/2013-57 zo dňa 01. 04. 2015 rozhodol tak, že žalobnému návrhu sťažovateľky v celom rozsahu vyhovel a nehnuteľnosti v petite žalobného návrhu špecifikované vylúčil z exekúcie. Zároveň súd prvého stupňa sťažovateľke priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 995,29 eur, ktorú sumu uložil zaplatiť žalovanému ... v lehote do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

Voči výroku o trovách konania predmetného rozsudku podal odvolanie žalovaný s odôvodnením, že konaním žalobkyne... došlo k vzniku tohto sporu, nakoľko súdny exekútor poverený vykonávaním úkonov v rámci exekúcie postupoval v zmysle zákona, keď vydal exekučný príkaz zriadením exekučného záložného práva na nehnuteľnosti, ktoré v tom čase v zmysle zápisov na príslušnom LV ako verejnej listine boli vedené v BSM žalobkyne a jej bývalého manžela. Zároveň žalovaný namietal správnosť priznaných trov konania s poukazom na skutočnosť, že pri výpočte ich výšky nemal súd prihliadať na ich hodnotu určenú v znaleckom posudku, ale mal vychádzať z hodnoty neurčitej.

O riadnom opravnom prostriedku žalovaného rozhodol Krajský súd v Žiline uznesením sp. zn. 9 Co 466/2015 zo dňa 30. 07. 2015 tak, že rozsudok prvostupňového súdu vo výroku, ktorým žalovanému uložil nahradiť sťažovateľke trovy konania vo výške 995,29 eur zmenil tak, že sťažovateľke právo na náhradu trov prvostupňového konania nepriznal.

Svoje rozhodnutie odvolací súd odôvodnil tak, že vzhľadom na predmet sporu – vylúčenie vecí z exekúcie a uzatvorenie mimosúdnej dohody medzi účastníkmi, nebolo súdne konanie spôsobilé vo vzťahu k prebiehajúcemu exekučnému konaniu vyvolať také následky,

ako vyplývajú z podanej excindačnej žaloby. Súd ďalej poukázal na skutočnosť, že bolo nevyhnutné, aby sa sťažovateľka ochrany svojho spoluvlastníckeho práva domáhala práve podaním vylučovacej žaloby, keďže iba právoplatné rozhodnutie súdu, ktorým jej návrhu vyhovel, môže byť podkladom pre zastavenie exekúcie z dôvodov uvedených v § 57 ods. 1 písm. e) Exekučného poriadku. Krajský súd taktiež prihliadol aj na skutočnosť, že žalobkyňa s bývalým manželom zaviniť vznik tohto sporu, keď v samotnej kúpnej zmluve uviedli, že nehnuteľnosti tvoriace jej predmet nadobúdajú do BSM, hoci v tom čase boli rozvedení. Z uvedeného dôvodu odvolací súd pri rozhodovaní o trovách konania aplikoval § 150 ods. 1 OSP a sťažovateľke náhradu trov prvostupňového konania nepriznal.“

3. S poukazom na skutkové okolnosti prípadu sťažovateľka argumentuje, že odvolací súd neprihliadol na skutočnosť, že sa pred podaním excindačnej žaloby pokúsila so žalovaným mimosúdne dohodnúť, na čo však žalovaný nereagoval. Zároveň dáva do rozporu právne závery odvolacieho súdu s tým, že „... podľa § 57 ods. 1 písm. c) zákona č. 233/1995 Z. z. Exekučný poriadok exekučný súd exekúciu zastaví aj vtedy, ak zastavenie exekúcie navrhol ten, kto navrhol jej vykonanie. Podľa § 167 ods. 2 Exekučného poriadku exekučné záložné právo na nehnuteľnosť zapísanú v katastri nehnuteľností možno zriadiť len na návrh oprávneného.

Z uvedeného teda vyplýva, že je v možnostiach oprávneného z exekúcie v rámci mimosúdneho riešenia sporu navrhnúť zastavenie exekúcie zriadením exekučného záložného práva tak, že návrh udelený súdnemu exekútorovi na zriadenie exekučného záložného práva vezme späť a navrhne exekúciu v tejto časti zastaviť. Bolo teda v možnostiach žalovaného zabrániť vedeniu súdneho sporu zo strany sťažovateľky po tom, čo mu táto doručila návrh na mimosúdnu dohodu. Uvedené však žalovaný neurobil a preto sťažovateľka bola nútená žalobný návrh o vylúčenie veci z exekúcie podať.“

4. Sťažovateľka sa preto domnieva, že napadnuté uznesenie krajského súdu je nezákonné, ústavne nekonformné a právne neudržateľné z dôvodu, že krajský súd v rozpore s ustanovením § 142 ods. 1 Občiansky súdny poriadok (ďalej aj „OSP“) a zásadami, na ktorých spočíva platenie náhrady trov konania v súdnom konaní podľa Občianskeho

súdneho poriadku, zmenil napadnutým uznesením rozsudok okresného súdu č. k. 9 C 82/2013-57 z 1. apríla 2015 a sťažovateľke nepriznal náhradu trov konania, hoci bola v plnom rozsahu úspešnou účastníčkou konania, čím bolo porušené jej základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako i právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

5. V nadväznosti na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní prijal sťažnosť na ďalšie konanie a následne nálezom rozhodol takto:

„1. Základné právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] priznané v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu Žilina so sp. zn. 9 Co 466/2015 zo dňa 30. 07. 2015 porušené bolo.

2. Ústavný súd SR uznesenie Krajského súdu Žilina sp. zn. 9 Co 466/2015 zo dňa 30. 07. 2015 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu Žilina na ďalšie konanie.

3. Krajský súd Žilina je povinný nahradiť sťažovateľke [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia podľa § 11 ods. 3 v spojitosti s § 13a ods. 1 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. a to za nasledujúce 2 úkony právnej služby za rok 2015 v celkovej výške 296,44 eur: 1. prevzatie a príprava zastúpenia vo výške 139,83 eur + 8,39 eur réž. paušál, 2. vypracovanie a podanie ústavnej sťažnosti vo výške 139,83 eur + 8,39 eur réž. paušál, ktorú sumu je povinný zaplatiť na účet advokátky Mgr. Zlaty Hunčagovej do dvoch mesiacov od právoplatnosti nález.“

II.

6. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Predmetom sťažnosti je sťažovateľkou namietané porušenie jej základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, ako i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým bol rozsudok okresného súdu č. k. 9 C 82/2013-57 z 1. apríla 2015 vo výroku o trovách konania zmenený tak, že krajský súd žalobkyni právo na náhradu trov prvostupňového konania nepriznal.

9. Ústavný súd sa preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky zaoberal jej opodstatnenosťou v naznačenom smere, predovšetkým skúmajúc možnosť preukázania príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením a základným právom upraveným v čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, porušenie ktorých sťažovateľka v sťažnosti namietala. V nadväznosti na to posudzoval opodstatnenosť námietok sťažovateľky, pokiaľ ide o ťažiskové časti odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu vedúceho k požiadavke vyslovenia porušenia ňou označených práv.

10. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05).

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

12. Právomoc ústavného súdu v konaní o ústavnej sťažnosti fyzickej osoby podľa čl. 127 ústavy voči rozhodnutiu či zásahom „všeobecných súdov“ vrátane krajského súdu je výlučne založená na jeho prieskume z hľadiska dodržania ústavnoprávných princípov, t. j. či v konaní a rozhodnutí v ňom vydanom (ne)boli dotknuté predpismi ústavného poriadku chránené práva alebo slobody fyzickej (právnickej) osoby. To v danom kontexte znamená, že ani prípadná vecná nesprávnosť rozhodnutia všeobecného súdu nie je sama osebe významná, lebo konanie o sťažnosti nie je pokračovaním konania, v ďalšej inštancii mimo rámec všeobecného súdu a ústavnému súdu v ňom zásadne neprislúcha, aby v jeho rámci prehodnocoval skutkové a právne závery všeobecného súdu alebo zjednocoval ich judikatúru.

Ústavný súd pripomína, že podľa svojej ustálenej judikatúry vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

13. O taký prípad išlo aj v prerokúvanej veci, keď konaniu pred krajským súdom a jeho rozhodnutiu sp. zn. 9 Co 466/2015 z 30. júla 2015, ktoré sťažnosťou napadla sťažovateľka, nie je z ústavnoprávneho hľadiska čo vytknúť. Krajský súd vyslovil názor náležite odôvodnený a interpretačne zvládnutý na takej úrovni, na akej je odvolací súd zvyknutý štandardne rozhodovať právne otázky týkajúce sa náhrady trov konania v zmysle dikcie ustanovení § 142 a nasl. OSP.

14. Sťažnosti sťažovateľky chýbala v tomto smere akákoľvek ústavnoprávna dimenzia, keď jej základom bolo iba konštatovanie skutkových okolností prípadu a následné vyjadrenie nesúhlasu s vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu pri posúdení jej nároku na náhradu trov konania (body 2). Rozhodnutie odvolacieho súdu o zmene rozsudku okresného súdu v napadnutom výroku o trovách konania (ktorým krajský súd žalobkyni právo na náhradu trov prvostupňového konania s poukazom na dikciu ustanovenia § 150 ods. 1 OSP nepriznal) nemôže samo osebe znamenať porušenie sťažovateľkou v petite označených práv.

Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä spôsob, akým malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. k odopretiu základných práv alebo slobôd.

V danej veci s prihliadnutím na argumentáciu sťažovateľky obsiahnutú v sťažnosti ústavný súd nezistil, že by mohol byť namietaným procesným pochybením dosiahnutý

vyžadovaný relevantný ústavnoprávny rozmer. S námietkami sťažovateľky sa ústavný súd nestotožnil a dospel k záveru, že nič nesignalizuje, že by napadnutým uznesením krajského súdu mohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

15. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na náležité odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu, v rámci ktorého odvolací súd poznamenal, že „... v sporovom konaní sa povinnosť nahradiť trovy konania spravuje predovšetkým zásadou úspechu vo veci. Len výnimočne nemusí súd úspešnému účastníkovi priznať náhradu trov konania, môže tak urobiť podľa ust. § 150 ods. 1 OSP.

V danom prípade je potrebné vziať zreteľ na okolnosti, ktoré viedli žalobkyňu k podaniu žaloby na súd, skúmať, či eventuálne je tu možnosť predísť súdnemu sporu mimosúdnou dohodou účastníkov, tak ako ju predostrela žalobkyňa žalovanému pred podaním žaloby. Excindačná (vylučovacia) žaloba slúži na ochranu tým osobám, ktoré majú k majetku postihnutému exekúciou právo, ktoré vylučuje, aby bol tento majetok použitý k nútenému výkonu rozhodnutia, napr. vlastnícke právo ku konkrétnej exekúciou postihnutej veci, prípadne k spoluvlastníckemu podielu a pod.

Pokiaľ postihnutú vec už exekútor medzičasom speňažil, excindačná žaloba nemôže byť úspešná, nakoľko vec už nemôže byť v tomto štádiu vylúčená z exekúcie. Pokiaľ chce teda tretia osoba zabrániť tomu, aby došlo k speňaženiu veci po podaní excindačnej žaloby, môže zároveň podať exekútorovi aj návrh na odklad exekúcie podľa § 56 ods. 2 Exekučného poriadku. K tomuto návrhu pripojí súdom potvrdenú excindačnú žalobu, ako aj doklad o existencii práva k postihnutej veci, pričom exekútor následne návrh predloží exekučnému súdu a do rozhodnutia súdu o odklade exekúcie môže exekútor vykonávať len úkony smerujúce k zabezpečeniu majetku povinného, teda nemôže vec speňažiť.

Kladné rozhodnutie o excindačnej žalobe má za následok zastavenie exekúcie (aj čiastočné) podľa § 57 ods. 1 písm. e) Exekučného poriadku, teda z dôvodu, že bolo

právoplatne rozhodnuté, že exekúcia postihuje vec, na ktorú má niekto právo nepripúšťajúce exekúciu.

S prihliadnutím na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade vzhľadom na predmet sporu uzatvorenie mimosúdnej dohody medzi účastníkmi nebolo spôsobilé vo vzťahu k prebiehajúcemu exekučnému konaniu vyvolať také následky, ako vyplývajú z podanej excindačnej žaloby. Bolo nevyhnutné, aby sa žalobkyňa ochrany svojho spoluvlastníckeho práva domáhala práve podaním vylučovacej žaloby, nakoľko iba právoplatné rozhodnutie súdu, ktorým jej návrhu vyhovel, môže byť i podkladom pre zastavenie exekúcie z dôvodov uvedených v § 57 ods. 1 písm. e) Exekučného poriadku.

S prihliadnutím potom na okolnosti, ktoré viedli žalobkyňu k podaniu návrhu na súd, na to, že týmito bola predovšetkým skutočnosť, že i napriek tomu, že pred uzatvorením kúpnej zmluvy, na podklade ktorej predmetné nehnuteľnosti žalobkyňa s bývalým manželom nadobudli, boli rozvedení, nehnuteľnosti kúpili ako manželia, to znamená, že na príslušný LV bolo vlastnícke právo zapísané do BSM. Je potrebné prisvedčiť žalovanému v tom, že kataster nehnuteľností, ktorý vedie príslušný LV, je voči tretím osobám verejnou listinou a údaje zapísané v LV sú hodnoverné vo vzťahu k tretím osobám, pokiaľ sa nepreukáže opak. Vzhľadom na dopad rozhodnutia okresného súdu o vylučovacej žalobe, i na exekučné konanie, odvolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa so svojím bývalým manželom zaviniť vznik tohto sporu, v nadväznosti na čo aplikoval pri rozhodovaní o náhrade trov prvostupňového konania ust. § 150 ods. 1 OSP a žalobkyňu náhradu trov prvostupňového konania nepriznal.“.

16. V závere ústavný súd poznamenáva, že jeho úlohou nie je perfekcionisticky „prerábať“ konanie pred všeobecnými súdmi, a to aj keby k nimi urobeným čiastkovým procesným úkonom mal výhrady. Naopak, úlohou ústavného súdu je ochraňovať ústavnosť (nie „obyčajnú“ zákonnosť) konania pred všeobecnými súdmi. Preto samotná skutočnosť, že sa sťažovateľka s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným (m. m. II. ÚS 134/09). Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov

všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.

Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajským súdom takéto nedostatky nevykazuje.

17. Ústavný súd ďalej pripomína, že jeho primárnou úlohou v konaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy nie je podávať výklad právnych predpisov, ktoré všeobecný súd v dotknutom konaní pred ním aplikuje. Za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd je na prvom mieste zodpovedný všeobecný súd. Výklad právnej normy a jeho uplatnenie všeobecným súdom musí byť v súlade s ústavou (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy) a ústavný súd iba posudzuje, či príslušný výklad právnej normy aplikovanej v konkrétnych okolnostiach prípadu je ústavne akceptovateľný alebo či nie je popretím jej účelu, podstaty a zmyslu.

Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého odvolacieho rozhodnutia krajského súdu sp. zn. 9 Co 466/2015 z 30. júla 2015, ktoré sú dostatočne odôvodnené. Pretože namietané rozhodnutie krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu.

18. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľky už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. novembra 2015